

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

GIDANI KÖRÜ
SOFRANA SAHİP ÇIK

Sayı :54045643-610-E.1860550
Konu :Soru Önergesi (7/30401)

13.07.2020

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 18.06.2020 tarihli ve 43452547-120.07-662355 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan, Malatya Milletvekili Sayın Veli AĞABABA'ya ait 7/30401 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımızın cevabi görüşü ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Dr. Bekir PAKDEMİRLİ
Bakan

Ek : Cevabi Görüş 7/30401 (2 sayfa)

Not: 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu gereği bu belge elektronik imza ile imzalanmıştır.

Evrak Doğrulama Kodu : TSEGUPEB Evrak Takip Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/tarim-ve-orman-bakanligi-ebys>
 Üniversiteler Mahallesi Dumlupınar Bulvarı No: 161 06800 Çankaya / B
 ANKARA
 Tel: (0312) 287 33 60 T
www.tarimorman.gov.tr Kep: tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Vahdettin ŞANLI
Mühendis
Telefon No: (312) 258 85 96

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

**MALATYA MİLLETVEKİLİ SAYIN VELİ AĞABABA'YA AİT 7/30401 ESAS
NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

Malatya İli ve çevre ilçelerdeki kayısı bahçelerinde 2020 yılında kayısı ağaçlarının çiçeklenme döneminde hava sıcaklıklarının mevsim normallerinin altında, yağışlı ve kapalı geçmesi sonucu arı faaliyeti yeterli düzeyde olamamıştır. Bu nedenle kayısı çiçeklerinde tozlaşma yeterli düzeyde oluşamamıştır. Zirai mücadele teknik talimatlarına uygun olarak mücadele yapılan herhangi bir hastalık ve zararlı görülmeyen bahçelerde de meyve tutumunda bir miktar azalma görülmüştür. Ayrıca, Türkiye'nin başka bölgelerinden kayısı ile ilgili bu konuda şikâyet gelmemiştir.

Kayısı ağaçlarında çiçek Monilyası ile ilgili olarak Malatya ili Akçadağ, Yazıhan, Battalgazi, Yeşilyurt ve Kale ilçeleri ve mahallelerinde 2020 yılı Nisan ayı içerisinde yerinde gerekli incelemeler yapılmış ve yapılan inceleme sonucunda;

- Söz konusu ilçelerde çiçek Monilyası hastalığına yakalanan bahçelerin mevcut olduğu, oran olarak %1-2 civarında olduğu,
- Çiçek Monilyası hastalığına yakalanan bu bahçelerde kültürel önlemlerin (budama, bahçe temizliği ve yabancı otlar v.s) yeterince alınmadığı,
- Bu bahçelerde Monilya hastalığının yanı sıra başka hastalıkların mevcut olduğu ve beslenme ile ilgili eksikliklerin bulunduğu,
- Hastalık görülen bu bahçelerde sonbahar mevsiminde sulamaların aşırı derecede yapıldığı geç sezonda azotlu gübrelerin kullanıldığı, doğal olarak bitkide dayanıklılık ve hastalanma hassasiyetinin arttığı,
- Üreticilerimizin özellikle 1. İlaçlamada geç kaldığı,
- Çiçekte ilk ilaçlamanın Çiçeklenmenin %5-10 olduğu dönemde atılması gerekirken %50-60'm açtığı zamanlarda ilaçlama yapıldığı,
- Çiçek Monilyası olduğu belirlenen bahçelerin bazılarında hiç ilaçlama yapılmadığı,
- Bu yıl ilaçlama sezonunda yağışların aralıksız devam etmesi nedeniyle bazı bölgelerde ilaçlamaların yapılmadığı,
- Çiçek Monilyası hastalığı bulaşanların büyük kısmının organik üretim yaptığı, bu üreticilerin yüksek maliyetten dolayı bahçelerinde Monilya hastalığına karşı ilaçlama yapamadıkları, tespit edilmiştir.

Kayısı ağaçlarında kurumalara ve verim kaybına neden olan ve belirtilen hastalıklara karşı yapılan çalışmalar:

- a) Hasat sonrası ve sonbahar dönemi meydana gelen kurumalar ile ilgili olarak Kayısı Araştırma Enstitüsü ve Turgut Özal Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bitki Koruma Bölümü koordinesinde 2018-2019 yıllarında yürütülen "Malatya İlinde Kayısı Sürgün Ve Dallarında Görülen Ani Kurumalar Üzerine Araştırmalar" projesi sonuçlanmıştır. Proje ile Malatya'da kayısı ağaçlarında yoğun kurumalara yol açan etmenin *Neoscytalidium dimidiatum* olduğu belirlenmiş ve etmenin yaygınlık oranının %95 olduğu tespit edilmiştir. Bu etmenin yanı sıra kurumalara neden olan bir başka etmenin *Cytospora kanseri* türlerinin de olduğu ve bu hastalıkların yoğunlukları belirlenmiştir.
- b) Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bahçe Bilimleri Bölümü ile Kayısı Araştırma Enstitüsü ortaklığında TÜBİTAK destekli yürütülen "Kayısıda Melezleme Yoluyla Monilyaya (*Monilinia laxa*) Dayanıklılık Islahı Üzerinde Araştırmalar Ve Mevcut "Hacıhaliloğlu" F1 Melez Populasyonunun Dayanıklılık, Bitkisel ve Meyve

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Özellikleri Açısından Değerlendirilmesi” projesi 01 Haziran 2008 - 01 Haziran 2011 tarihleri arasında yürütülmüştür. Proje ile önemli kurutmalık kayısı çeşitlerinden olan Hacihaliloğlu ve Kabaası kayısı çeşitleri ile Monilya Hastalığına (*Monilinia laxa*) dayanıklı olan çeşitler arasında yapılan melezleme sonucu kurutma randımanı yüksek ve Monilya hastalığına dayanıklı genotipler belirlenmiştir. Belirlenen genotiplerin ileriki zamanlarda tescil çalışmalarında kullanılmak üzere arazide parselleri kurulmuştur.

- c) “Malatya İli Kayısı Alanlarında Kurumalara Neden Olan *Cytospora* Kanserine Karşı Mücadele Olanaklarının Araştırılması” projesi Kayısı Araştırma Enstitüsü tarafından 1 Ocak 2020 tarihi itibarıyla arazi ve laboratuvar çalışmalarına başlanılmıştır. Bu proje ile *Cytospora* Kanserine karşı biyolojik ve kimyasal preparatların etkinlikleri araştırılacaktır. Yine 2021 yılında başlanması planlanan “Ulusal Kayısı Genetik Kaynaklarında Bulunan Kayısı Çeşitlerinin Monilya [*Monilinia laxa*] Hastalığına karşı Duyarlılık Düzeylerinin Belirlenmesi” projesi yürütülecektir. Proje sonuçları, üreticiler ve konu paydaşları ile paylaşılmaktadır.

Ayrıca bölgede kullanılan Bitki koruma ürünleri ile ilgili olarak üreticilerden gelen şikayetler doğrultusunda numuneler alınmış, alınan numunelerin Bakanlığımızca yapılan kalite kontrol analizleri sonucunda ruhsatına esas özellikleri yönüyle uygun olduğu tespit edilmiştir. Sonuçlar Malatya İl Müdürlüğümüz aracılığı ile ilgililere duyurulmuştur. Konu ile ilgili takip devam etmektedir.